

Papa Francesc: "Apropeu els fills, els infants, els nens petits a la gent gran"

Dij, 21/04/2022 per Papa Francesc

[Les homilies del papa Francesc](#)

Audiència General 20 d'abril 2022

Catequesi sobre la Vellesa

Estimats germans i germanes, bon dia!

Avui, amb l'ajuda de la Paraula de Déu que hem escoltat, obrim un pas per la fragilitat de la vellesa, marcada d'una manera especial per les vivències de desconcert i abatiment, de pèrdua i d'abandonament, de desil·lusió i de dubte. Naturalment, les experiències de la nostra fragilitat, davant les situacions dramàtiques - a vegades tràgiques - de la vida, poden passar en qualsevol moment de l'existència. Tanmateix, a la vellesa poden despertar menys impressió i induir en els altres una mena d'hàbit, fins i tot de molèstia. Quantes vegades hem sentit o hem pensat: "Els vells molesten"; Ho hem dit, ho hem pensat... Les ferides més greus de la infantesa i de la joventut provoquen, amb raó, un sentit d'injustícia i de rebel·lió, una força de reacció i de lluita. En canvi les ferides, fins i tot greus, de la vellesa van acompanyades, inevitablement, de la sensació que, en tot cas, la vida no es contradia ella mateixa, perquè ja ha estat viscuda. I així els vells també queden una mica allunyats de la nostra experiència: volem allunyar-los.

En l'experiència humana comuna, l'amor - com diuen - és descendent: no torna a la vida que hi ha darrere nostre amb la mateixa força amb que s'aboca a la vida que encara tenim davant. La gratuïtat de l'amor també apareix en això: els pares sempre ho han sabut, els vells ho aprenen aviat. Malgrat això, la revelació obre un camí per a una restitució diferent de l'amor: és la manera de l'*honorar* els que ens van precedir. La manera d'"honrar" les persones que ens han precedit comença aquí: honorar la gent gran.

Aquest amor especial que s'obre camí en forma d'honor - és a dir, tendresa i respecte al mateix temps - destinat a la vellesa està segellat pel manament de Déu. "Honra el teu pare i la teva mare" és un compromís solemne, el primer de la "segona taula" dels deu manaments. No es tracta només del pare i de la mare. Es tracta de la generació i de les generacions que precedeixen, la baixa de les quals també pot ser lenta i prolongada, creant un temps i un espai de convivència duradora amb les altres edats de la vida. En altres paraules, es tracta de la vellesa de la vida.

"Honor" és una bona paraula per emmarcar aquest àmbit de restitució de l'amor que afecta la gent gran. És a dir, nosaltres hem rebut l'amor dels pares, dels avis i ara nosaltres els restituïm aquest amor a ells, als ancians, als avis. Nosaltres avui hem redescobert la paraula "dignitat", per indicar el valor de respectar i tenir cura de la vida de tothom. Dignitat, que equival substancialment a l'honor: honorar el pare i la mare, honorar la gent gran és reconèixer la dignitat que tenen.

Pensem bé en aquesta bella declinació de l'amor que és l'honor. La cura mateixa del malalt, l'ajut als que no són autosuficients, la garantia de subsistència, poden "mancar d'honor". L'honor falla quan l'excés de confiança, en comptes de presentar-se com a delicadesa i afecte, tendresa i respecte, es transforma en rudesia i prevaricació. Quan es retreu la debilitat i fins i tot es castiga, com si fos una falta. Quan el desconcert i la confusió és converteixen en un camí cap a la irrisió i l'agressivitat. Fins i tot pot passar en la llar, en les residències d'avis, així com a les oficines i als espais oberts de la ciutat. Fomentar en els joves, encara que sigui indirectament, una actitud d'autosuficiència - i fins i tot de menyspreu - envers la vellesa, les seves febleses i la seva precarietat, produeix coses horribles. Obre el camí a excessos inimaginables. Els nois que calen foc a la flassada d'un "sense llar" - ho hem vist -, perquè el veuen com una desfeta humana, són la punta d'un iceberg, és a dir del menyspreu per una vida que, lluny dels atractius i dels impulsos de la joventut, ja apareix com una vida de rebuig. Moltes vegades pensem que els vells són el rebuig o nosaltres els llancem; els vells són menyspreats i descartats de la vida, deixant-los de banda.

Aquest menyspreu que deshonra la gent gran, en realitat ens deshonra a tots nosaltres. Si jo deshonro la gent gran, em deshonro a mi mateix. El passatge del llibre de **Sirac**, que hem escoltat al principi, és amb raó dur contra aquest deshonra, que clama venjança davant de Déu. Hi ha un passatge, en la història de **Noè**, molt expressiu en aquest sentit. El vell Noè, heroi del diluvi i encara molt treballador, jeu a terra després d'haver begut algunes copes de més. Ja és vell, però ha begut massa. Els fills, per no despertar-lo avergonyint-lo, el tapen delicadament, amb els ulls abaixats, amb un gran respecte. Aquest text és molt bonic i ho diu tot de l'honor degut a la gent gran; cobrir les debilitats de l'ancià, per no avergonyir-lo, és un text que ens ajuda molt.

Malgrat totes les providències materials que les societats més riques i organitzades posen a disposició de la vellesa - de les quals ens en podem certament sentir orgullosos -, la lluita per la restitució d'aquella forma especial de l'amor que és l'honor, em sembla encara fràgil i verda. Hem de fer de tot, sostenir-la i animar-la, oferint un millor suport social i cultural a aquells que són sensibles a aquesta forma decisiva de "civilització de l'amor". I sobre això, em prenc la llibertat d'aconsellar als pares: si us plau, apropieu els fills, els infants, els nens petits a la gent gran, apropieu-los sempre. I quan l'ancià està malalt, amb el seny una mica perdut, apropieu-los sempre: que sàpiguen que aquesta és la nostra carn,

que aquest és el que ha fet que nosaltres siguem ara aquí. Si us plau, no rebutgeu els ancians. I si no hi ha cap més possibilitat que enviar-los a una residència de gent gran, si us plau, aneu a veure'ls i porteu els nens a visitar-los: són l'honor de la nostra civilització, els vells que ens han obert les portes. I moltes vegades els fills s'obliden d'això. Us dic una cosa personal: a mi m'agradava, a Buenos Aires, visitar les residències de gent gran. Hi anava sovint i els visitava a tots. Recordo una vegada que vaig preguntar a una senyora: "Quants fills té, vostè?" - "En tinc quatre, tots casats i amb fills". I va començar a parlar-me de la família. "I ells venen?" - "Sí, venen sempre!". Quan vaig sortir de l'habitació la infermera que ho havia sentit tot em va dir: "Pare, ha dit una mentida per fer quedar bé els fills. Des de fa sis mesos no n'ha vingut cap!". Això és descartar els vells, és pensar que els vells són material de rebuig. Si us plau: és un pecat greu. Aquest és el primer gran manament, i l'únic que diu el premi: "Honora el pare i la mare i tindràs una llarga vida a la terra". Aquest manament d'honorar els vells ens dona una benedicció, que es manifesta així: "Tindràs una llarga vida". Si us plau, cuideu els vells. I si perden el cap, cuideu-los igualment perquè són la presència de la història, la presència de la meva família, i gràcies a ells jo soc aquí, tots podem dir: gràcies a tu, avi i àvia, jo soc viu. Si us plau, no els deixeu sols. I això de tenir cura dels vells, no és una qüestió de cosmètica i de cirurgia plàstica: no. Més aviat, és una qüestió d'honor, que ha de transformar l'educació dels joves respecte a la vida i les seves etapes. L'amor per l'humà que ens és comú, inclòs l'"honor per la vida viscuda", no és cosa de gent gran. Més aviat és una ambició que alegrarà la joventut que heretarà les seves millors qualitats. Que la saviesa de l'Esperit de Déu ens concedeixi obrir l'horitzó d'aquesta autèntica revolució cultural amb l'energia necessària.

Traducció: Josep M. Torrents